

ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ

ຄຳຫຼ້າ ສະວະບຸດ¹, ບຸນທະວີ ສີພັນທອງ², ຈັນສະໝອນ ແສງດາລາ² ແລະ ສຸດຖາວອນ ສີອຸດົມພັນ²

ພາກວິຊາ ເສດຖະສາດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ສປປ ລາວ

ບົດຄັດຫຍໍ້

¹ ຕິດຕໍ່ພົວພັນ: ຄຳຫຼ້າ ສະວະບຸດ,
ສະພາປະຊາຊົນ ແຂວງຫຼວງພະບາງ,
ເບີໂທ: +856 20 55771517,
ອີເມວ:

Savabouthkhamlar@gmail.com
[m](#)

² ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ
ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລ
ສຸພານຸວົງ

ຂໍ້ມູນບົດຄວາມ:

ການສົ່ງບົດ: 29 ພະຈິກ 2023
ການປັບປຸງ: 19 ພຶດສະພາ 2024
ການຕອບຮັບ: 27 ມີນາ 2024

ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ ໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ນຳເອົາຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຮວບຮວມມາ ສັງລວມ, ຕີຄວາມໝາຍ, ພິຈາລະນາ, ເລືອກ ເປັນວິເຄາະ ສະຖິຕິອະນຸມານ ເພື່ອຊອກຄ່າເປັນ ເປີເຊັນ, ຄ່າພາລາເມເຕີ ຂອງ ສົມຜົນເສັ້ນການຖົດຖອຍ ດ້ວຍແບບຈຳລອງ ຄວາມສຳພັນໃນໄລຍະຍາວ (Cointegration) ດ້ວຍວິທີຂອງ Johansen and Juselius ແລະ ວິເຄາະຄວາມສຳພັນໃນຈຸດສົມດຸນໄລຍະສັ້ນ (Error Correction Model: ECM) ຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ຜ່ານໂປຣແກມ E-view 10.

ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ: ຄ່າສຳປະສິດຄວາມສຳພັນໃນຮູບແບບ Correlation Matrix ຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະກັບຕົວປ່ຽນຕາມ ນັ້ນກໍ່ຄືລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ ນັ້ນມີຄວາມສຳພັນກັນຫຼາຍກວ່າ 0.8 ຫຼື 80% ຂຶ້ນໄປ ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ແລະ 99% ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າບັນດາປັດໄຈທີ່ຄະນະຜູ້ສຶກສານຳມາບັນຈຸໃສ່ໃນແບບຈຳລອງການວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກນັ້ນມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້. ສະນັ້ນ, ຜ່ານການກວດສອບຄຸນສົມບັດຂອງແບບຈຳລອງຍັງພົບວ່າ ຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈ Adjusted R Square = 0.8186 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ກຳນົດຂຶ້ນມາໃນໄລຍະຍາວໄດ້ເຖິງ 81.86%, ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈອື່ນໆທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳເຂົ້າມາສຶກສາ. ດັ່ງນັ້ນ, ແບບຈຳລອງການວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງ ຫຼວງພະບາງ ແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ແລະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈທີ່ກຳນົດມາຢ່າງໝ້ອຍ 1 ປັດໄຈ. ນອກຈາກນີ້, ຜ່ານການນຳເອົາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໄປທົດສອບຜົນກະທົບຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ຕໍ່ຕົວປ່ຽນຕາມໃນໄລຍະສັ້ນ (ການປັບຕົວຈາກຈຸດສົມດຸນໄລຍະສັ້ນສູ່ໄລຍະຍາວ) ECM(-1) ພົບວ່າ ແບບຈຳລອງການວິເຄາະຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ຕໍ່ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ຫຼວງພະບາງ ໃນໄລຍະສັ້ນແມ່ນບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈທີ່ກຳນົດມາ. ແຕ່ມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງຜ່ານການກວດສອບຄຸນສົມບັດຂອງແບບຈຳລອງພົບວ່າ ຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈ Adjusted R Square = 0.0268 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ກຳນົດຂຶ້ນມາໃນໄລຍະສັ້ນໄດ້ພຽງແຕ່ 2.68%, ສະນັ້ນ ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟໃນໄລຍະສັ້ນແມ່ນບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ຫຼວງພະບາງ, ແຕ່ການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟໃນໄລຍະຍາວຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ຫຼວງພະບາງ.

ຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ: ຜົນກະທົບ, ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ, ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ

The Impact of Fuel Price Changes on the consumer Price Index of Luang Prabang Province

Khamlar SAVABOUTH*, Bounthavy SIPHANTHONG¹, Chansamone SENG DARA¹,
Soutthavone SIOUDOMPHAN¹

Department of Economics Faculty of Economics and Tourism Souphanouvong University, Lao PDR

Abstract

The research on the impact of fuel price changes on the consumer price index of Luang Prabang province this time has brought the data gathered to summarize, interpret, consider, select, and analyze the estimated statistics to find the percentage value, the parameter value of the regression line equation with the long-term relationship model (Cointegration) with the method of Johansen and Juselius, and analyze the relationship in the short-term equilibrium point (Error Correction Model: ECM) of the fuel price change with the consumer price index through the E-view 10 program.

The results of the research found: The correlation coefficient in the form of Correlation Matrix of the independent variable with the variable that is the price of oil and the consumer price index of Luang Prabang province is more than 0.8 or 80% with a confidence level of 95% and 99%, which means that the factors that the study team included in the model to analyze the relationship between the fuel price and the consumer price index are reliable. Therefore, through checking the properties of the model, it was found that the coefficient of decision Adjusted R-Square = 0.8186 which means that the independent variable fuel price change can explain the variable according to the consumer price index determined in the long term up to 81.86%, the rest depends on other factors that are not included in the study. Therefore, the model for analyzing the relationship between fuel price changes and the consumer price index in Luang Prabang province can be used and depends on at least one identified factor. Also, by bringing the data to test the effect of the independent variable on the variable in the short term (adjustment from the short-term equilibrium point to the long-term), ECM (-1) found that the analysis model of the effect of fuel price changes on the consumer price index in Luang Prabang province in the short term is not applicable and does not depend on the identified factors. But it will have a long-term effect, and checking the properties of the model found that the coefficient of decision Adjusted R-Square = 0.0268, which means that the independent variable fuel price change can explain the change according to the consumer price index determined in the short term by only 2.68%, so it can be said that the change in fuel price in the short term does not affect the consumer price index in Luang Prabang province, but the change in fuel price in the long term will affect the consumer price index in Luang Prabang province.

Keywords: Impact, Fuel price, Consumer Price Index

*Correspondence: Khamlar SAVABOUTH, People Council of Luang Prabang Province, Tel: +856 20 55771517, E-mail:

Savabouthkhamlar@gmail.com

¹Department of Economics Faculty of Economics and Tourism Souphanouvong University

Article Info:

Submitted: Jan 29, 2023

Revised: Mar 19, 2024

Accepted: Mar 27, 2024

1. ພາກສະເໜີ

ຫຼັງຈາກເຫດການສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ 2 ສິ້ນສຸດລົງ ນໍ້າມັນ ຖືເປັນພະລັງງານເຊື້ອເພີງຫຼັກຂອງໂລກທີ່ມີບົດບາດສໍາຄັນ ຕໍ່ການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳຂອງມະນຸດ ແລະ ການເມືອງລະຫວ່າງປະເທດ ລວມໄປເຖິງການການົດສະພາວະເສດຖະກິດຂອງໂລກ ເຊິ່ງເປັນປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການພັດທະນາໄປສູ່ອະນາຄົດຂ້າງໜ້າໄດ້ (Wetit Tiyawet, 2009). ນໍ້າມັນໄດ້ກາຍເປັນສິນຄ້າສາກົນທີ່ມີການຊື້ຂາຍກັນໃນທົ່ວໂລກ ທີ່ເປັນພະລັງງານເຊື້ອເພີງຫຼັກສໍາລັບພາຫະນະ ຕະຫຼອດຮອດພະລັງງານເຊື້ອເພີງຕົ້ນນໍ້າໃນກຸ່ມອຸດສາຫະກຳເກືອບທຸກຊະນິດ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດອຸດສາຫະກຳຕໍ່ເນື່ອງທີ່ສໍາຄັນ ທຸກມື້ນີ້ ນໍ້າມັນຈຶ່ງປຽບເໝືອນ “ຊຸມຊັບສີດໍາ” ທີ່ມີຄ່າເກືອບເທົ່າກັບທອງຄາ ຫຼື ໃນອະນາຄົດອາດຈະຫຼາຍກວ່າກໍ່ເປັນໄດ້ (Dechkhun, 2010).

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດນ້ອຍ ແລະ ມີລະບົບເສດຖະກິດແບບເປີດ ອີກທັງຍັງຕ້ອງເພິ່ງພາການນໍາເຂົ້ານໍ້າມັນຈາກຕ່າງປະເທດເປັນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ຈຶ່ງເປັນການຍາກທີ່ ສປປ ລາວ ຈະຫຼີກລ່ຽງຜົນກະທົບຈາກພາວະຄວາມຜັນຜວນຂອງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ຜົນສືບເນື່ອງທີ່ຕາມມາ ບໍ່ວ່າຈະເປັນເລື່ອງເງິນເຟີ້, ບັນຫາເລື່ອງພາວະເສດຖະກິດຖືດຖອຍ ແລະ ບັນຫາການຫວ່າງງານ ທີ່ມັກຈະເກີດຂຶ້ນພາຍຫຼັງວິກິດການລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນຕະຫຼາດໂລກເພີ່ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະຄັ້ງ. ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາທີ່ຜ່ານມາ ສັງເກດເຫັນໄດ້ວ່າລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນຕະຫຼາດໂລກ ມີການປ່ຽນແປງຜັນຜວນຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍສົມຄວນ ໃນຂະນະທີ່ການບໍລິໂພກນໍ້າມັນ. ໃນປັດຈຸບັນ ນໍ້າມັນກາຍເປັນເຊື້ອໄຟທີ່ສໍາຄັນຂອງປະເທດ ເພາະ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດເຊິ່ງມີການບໍລິໂພກນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟເປັນຫຼັກ ໂດຍສະເພາະໃນພາກອຸດສາຫະກຳ, ພາກການຂົນສົ່ງ, ການຄົມມະນາຄົມ ... ສປປ ລາວມີການໃຊ້ທັງນໍ້າມັນແອັດຊັງ ແລະ ນໍ້າມັນກາຊວນ ເປັນຈໍານວນຫຼາຍ ໃນແຕ່ລະປີເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ ມີການບໍລິໂພກນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນປະລິມານທີ່ສູງຂຶ້ນ. ຈາກສະ ຖານະການເສດຖະກິດປັດຈຸບັນໃນ ສປປ ລາວ ມີການ

ໃຊ້ພະລັງງານທີ່ເປັນປັດໄຈພື້ນຖານ ສໍາລັບທຸກພາກເສດຖະ ກິດຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະນໍ້າມັນສໍາເລັດຮູບ ແລະ ມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ກັບຄວາມຕ້ອງການບໍລິໂພກພາຍໃນ ເປັນສາເຫດທີ່ ສປປ ລາວ ຕ້ອງໄດ້ນໍາເຂົ້ານໍ້າມັນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໄປຕາມໆກັນ ທັງທີ່ສະຖານະການຂອງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນຕະຫຼາດໂລກຍັງມີຄວາມຜັນຜວນສູງກໍ່ຕາມ, ສປປ ລາວ ນໍາເຂົ້ານໍ້າມັນ ສະເລ່ຍ 800,000 ລິດ/ວັນ ສໍາລັບນໍ້າມັນແອັດຊັງ ແລະ 2,200,000 ລິດ/ວັນ ສໍາລັບນໍ້າມັນກາຊວນ (Ministry of Industry and Commerce, 2023).

ນໍ້າມັນເປັນພະລັງງານທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ການດໍາລົງຊີວິດຂອງມະນຸດໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ເປັນຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ທີ່ຈໍາເປັນຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ອຸດສາຫະກຳຂອງທຸກປະເທດ ທັງໃນປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ແລະ ປະເທດທີ່ກໍາລັງພັດທະນາ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ນໍ້າມັນຍັງເປັນປັດໄຈການຜະລິດທີ່ສໍາຄັນ ໃນພາກເສດຖະກິດຕ່າງໆຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ມີບົດບາດຕໍ່ການພັດທະນາປະເທດທັງໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ. ການປ່ຽນແປງຂອງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຈຶ່ງມີຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ເວົ້າລວມ, ເວົ້າສະເພາະແມ່ນລະບົບເສດຖະກິດຂອງແຂວງ ຫຼວງພະບາງ (Siphanthong et al., 2022).

ວິກິດການນໍ້າມັນແຕ່ລະຄັ້ງໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟມີການປ່ຽນແປງ ເມື່ອລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ກໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນຫາທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສໍາຄັນຄື: ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ ອັນເນື່ອງມາຈາກຕົ້ນທຶນທາງດ້ານນໍ້າມັນທີ່ສູງຂຶ້ນ ລວມທັງການຂາດດຸນການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດເນື່ອງຈາກນໍ້າມັນສໍາເລັດຮູບທີ່ໃຊ້ໃນປະເທດສ່ວນໃຫຍ່ຕ້ອງນໍາເຂົ້າມາຈາກຕ່າງປະເທດ ໃນສະພາວະປົກກະຕິ ສປປ ລາວ ຕ້ອງສູນເສຍເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ປີລະຫຼາຍລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເພື່ອນໍາເຂົ້ານໍ້າມັນຢູ່ແລ້ວ, ເມື່ອເກີດວິກິດ

ການນໍ້າມັນ ສປປ ລາວ ກໍ່ຍິ່ງສູນເສຍເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການປັບຂຶ້ນຂອງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນ ຕະຫຼາດໂລກ. ສ່ວນຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມກໍ່ຄື ການ ດໍາລົງຊີວິດຂອງຜູ້ບໍລິໂພກພາຍໃນປະເທດ ໄດ້ປ່ຽນແປງໄປ ໃນຊ່ວງທີ່ເກີດວິກິດນໍ້າມັນ ເນື່ອງຈາກຕ້ອງໃຊ້ນໍ້າມັນລາຄາ ທີ່ແພງຂຶ້ນ ລວມທັງຍັງຕ້ອງປັບປ່ຽນພຶດຕິກຳ ແລະ ການ ດໍາເນີນຊີວິດເພື່ອໃຊ້ນໍ້າມັນ ແລະ ໄຟຟ້າໃຫ້ໜ້ອຍລົງ ຕາມ ມາດຕະການປະຫຍັດນໍ້າມັນ ແລະ ໄຟຟ້າຂອງລັດຖະບານ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງຕ້ອງຮັບພາລະຈາກຄ່າຄອງຊົບທີ່ສູງຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ໃນການພັດທະນາປະເທດໃຫ້ມີຄວາມຈະເລີນ ເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດນັ້ນ ສ່ວນໜຶ່ງໄດ້ເນັ້ນໄປທີ່ການ ຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຕາມພາກຕ່າງໆ ເຮັດໃຫ້ ຄວາມຈຳເປັນໃນການນຳໃຊ້ພະລັງງານໃນທຸກພາກ ເສດຖະກິດເພີ່ມຂຶ້ນດ້ວຍ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນຄວາມ ຕ້ອງການໃຊ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີການຈັດຫນ້າມັນຈາກແຫຼ່ງ ຕ່າງປະເທດ, ບັນຫາທີ່ສາຄັນອີກປະການໜຶ່ງໃນການນຳ ເຂົ້ານໍ້າມັນ ກໍ່ຄື ປັດໄຈດ້ານລາຄາທີ່ມີຄວາມຜັນຜວນ ແລະ ມີແນວໂນ້ມປ່ຽນແປງສູງຂຶ້ນໂດຍຕະຫຼອດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຫາກ ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນຕະຫຼາດໂລກມີການປ່ຽນແປງ ກໍ່ຈະ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລະດັບລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນປະເທດ ແລະ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ພາກເສດຖະ ກິດຕ່າງໆ ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບລວມເຖິງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກດ້ວຍ (Jumlong, 2018).

ເມື່ອເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນແນວນັ້ນ ແລະ ເພື່ອ ໃຫ້ເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ເລິກເຊິ່ງ ເຖິງຜົນກະທົບຂອງ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ຜູ້ສຶກສາຈຶ່ງມີຄວາມ ສົນໃຈຢາກຈະສຶກສາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ໃນຫົວຂໍ້: ຜົນກະທົບ ຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາ ຜູ້ບໍລິໂພກ ຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ, ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການ ເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຄັ້ງນີ້ ເປັນໄປຕາມ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ສະດວກຕໍ່ການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈໂດຍຜູ້ສຶກ ສາມີຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຄື: 1) ວິເຄາະຄວາມ

ສຳພັນລະຫວ່າງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ 2) ຜົນກະທົບຂອງ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍ ລິ ໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ວິທີການສຶກສາ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້, ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອ ໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ນັ້ນ, ຄະນະຜູ້ວິໄຈ ໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາ (Time series Data) ເປັນຂໍ້ມູນລາຍເດືອນ ແຕ່ເດືອນ 1 ປີ 2018 - ເດືອນ 7 ປີ 2023 ລວມໄລຍະເວລາ 67 ເດືອນ ແລະ ໃນການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນຈະໃຊ້ຂໍ້ມູນດ້ານປະລິມານ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ໂດຍໄດ້ນຳເອົາຂໍ້ມູນຈາກສະຖິຕິປະຈຳ ເດືອນຂອງສູນສະຖິຕິປະຈຳ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ສະຖິຕິການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຂອງພະແນກ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ເຊິ່ງການ ສຶກສາຈະເລີ່ມຈາກການສ້າງແບບຈຳລອງຂອງລາຄານໍ້າມັນ ເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ໂດຍຈະນຳເອົາຕົວ ປ່ຽນຢູ່ໃນແບບຈຳລອງມາທົດສອບ Stationary ຂອງຕົວ ປ່ຽນ ຖ້າຕົວປ່ຽນເປັນ Non-Stationary ຈະທົດສອບຕໍ່ ໄປວ່າຂໍ້ມູນທີ່ຈະນຳມາໃຊ້ໃນສົມຜົນນີ້ນັ້ນ ມີຄວາມສຳພັນ ໃນໄລຍະຍາວ (Cointegration) ຫຼື ບໍ່ ດ້ວຍວິທີຂອງ Johansen and Juselius ແລະ ໃຊ້ວິເຄາະຄວາມສຳພັນ ໃນຈຸດສົມດູນໄລ ຍະສັ້ນ (Error Correction Model) ຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກ.

2.2 ແບບຈຳລອງ

ແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຜົນກະທົບຂອງ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໃນຄັ້ງນີ້ ຜູ້ສຶກສາໄດ້ ກຳນົດໃຊ້ແບບຈຳລອງ ຄວາມສຳພັນໃນໄລຍະຍາວ (Cointegration) ດ້ວຍວິທີຂອງ Johansen and

Juselius (Johansen and Juselius, 1990), ແບບ
ຈຳລອງທາງເສດຖະມິຕິ (Econometric Model) ແລະ
ວິເຄາະຄວາມສຳພັນໃນຈຸດສົມດຸນໄລຍະສັ້ນ ດ້ວຍແບບ
ຈຳລອງ ECM (Error Correction Model) ດັ່ງນີ້:

ແບບຈຳລອງທາງຄະນິດສາດ

$$CPI = f[DP, GP]$$

ແບບຈຳລອງທາງເສດຖະມິຕິ (Econometric Model)

$$CPI_t = \beta_0 + \beta_1 DP + \beta_2 GP + \varepsilon_t \dots \dots \dots (1)$$

ເພື່ອປັບໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມມີລັກສະນະໃກ້ຄຽງກັບຄວາມເປັນເສັ້ນຊື່ ດັ່ງນັ້ນ
ຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມໂລກາລິດ (Ln) ເຂົ້າທັງສອງພາກຂອງສົມຜົນທີ່ (1) ເຮົາຈະໄດ້

$$\ln CPI_t = \beta_0 + \beta_1 \ln DP + \beta_2 \ln GP + \varepsilon_t \dots \dots \dots (2)$$

2) ແບບຈຳລອງຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ

ແບບຈຳລອງທາງຄະນິດສາດ

$$CPI = f[DP, GP]$$

ແບບຈຳລອງທາງເສດຖະມິຕິ (Econometric Model)

$$d(CPI_t) = \beta_0 + \beta_1 d(DP) + \beta_2 d(GP) + ECM(-1) \dots \dots \dots (3)$$

ໃນແບບຈຳລອງສະແດງເຖິງການພົວພັນລະຫວ່າງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງ
ຫຼວງພະບາງ ສະແດງໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້

ຕາຕະລາງ 2.1: ຕົວປ່ຽນ ທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ

ລຳດັບ	ຕົວປ່ຽນ	ຄວາມໝາຍຂອງຕົວປ່ຽນ	ການພົວພັນ	ຫົວໜ່ວຍ	ແຫຼ່ງທີ່ມາ
1	CPI	ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (Consumption Price Index)	+	%	ພະແນກແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ, ສູນສະຖິຕິປະຈາແຂວງ ຫຼວງພະບາງ
2	DP	ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (Diesel Price)	+	kip	ພະແນກອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ແຂວງຫຼວງພະບາງ
3	GP	ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງ (Gasoline Price)	+	kip	ພະແນກອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ແຂວງຫຼວງພະບາງ
β_0 : ແມ່ນຕົວຄົງທີ່ ແລະ $\beta_1 - \beta_2$ ແມ່ນຄ່າສາປະສິດຂອງແຕ່ລະຕົວປ່ຽນ ອິດສະຫຼະ ε_t : ແມ່ນຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນຂອງແບບຈຳລອງ					

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

ຈາກຜົນການປະມານຄ່າ ເຫັນໄດ້ວ່າ ຄ່າສາປະສິດ

3.1 ວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ

ຄວາມສຳພັນໃນຮູບແບບ Correlation Matrix ຂອງຕົວ
ປ່ຽນອິດສະຫຼະກັບຕົວປ່ຽນຕາມ ນັ້ນກໍ່ຄືລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອ
ໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ

ນັ້ນມີຄວາມສໍາພັນກັນຫຼາຍກວ່າ 0.8 ຫຼື 80% ຂຶ້ນໄປ ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ແລະ 99% ແລະ ຄ່າ ຄວາມສໍາພັນຂອງບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະດ້ວຍກັນມີຄ່າ ສໍາປະສິດສະຫະສໍາພັນບໍ່ເກີນ 0.8, ສະແດງວ່າບໍ່ເກີດ ບັນຫາພະຫຸສໍາພັນໃນລະດັບຮຸນແຮງຂອງແບບຈຳລອງ, ພຽງແຕ່ເກີດມີບັນຫາພະຫຸສໍາພັນ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຍອມຮັບ ໄດ້, ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ແລະ 99%, ເຊິ່ງ ໝາຍຄວາມວ່າບັນດາປັດໄຈທີ່ຄະນະຜູ້ສຶກສານຳມາບັນຈຸ ໃສ່ໃນແບບຈຳລອງການການວິເຄາະຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງ ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກນັ້ນມີ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້. ສະນັ້ນ, ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ລາຄາ ນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (DP) ແລະ ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ແອັດຊັງ (GP) ທີ່ໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນມາເພື່ອໃຊ້ໃນການສຶກສາ ຄັ້ງນີ້ແມ່ນມີຄວາມອິດສະຫຼະຕໍ່ກັນສູງ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນການວິເຄາະຂັ້ນຕໍ່ໄປໄດ້.

ຈາກຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີຂອງ Augmented Dickey-Fuller test statistic ໃນແບບ

$$CPI = 62.6488 + 0.010 DP + 0.014 GP + \epsilon$$

(16.496) *** (4.665) *** (6.870) ***

ຈາກແບບຈຳລອງຂ້າງເທິງ ສາມາດອະທິບາຍຜົນ ຂອງການທົດສອບຄວາມແຕກຕ່າງຄ່າສະເລ່ຍຂອງຕົວປ່ຽນ ດ້ວຍສະຖິຕິທົດສອບ (t-test) ສາມາດອະທິບາຍຜົນໄດ້ ດັ່ງນີ້:

1. ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (DP) ມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີລາ ຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາ ຊວນປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ກີບ/ລິດ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ລາຄາ ນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຊະນິດອື່ນຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.010% ແລະ ໃນທາງກົງກັນ ຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ໝາຍ ຄວາມວ່າ ການທີ່ ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນປ່ຽນແປງ

ຈຳລອງທີ່ມີຄ່າຄົງທີ່ (Intercept) ພົບວ່າ: ຕົວປ່ຽນຕາມ (CPI) ແມ່ນມີຄວາມນັ່ງ (Stationary) ຫຼື ບໍ່ເກີດບັນຫາ Unit root ທີ່ລະດັບ First difference ຫຼື I(1) ແລະ ຕົວ ປ່ຽນອິດສະຫຼະ (DP) ແລະ (GP) ແມ່ນມີຄວາມນັ່ງ (Stationary) ຫຼື ບໍ່ເກີດບັນຫາ Unit root ທີ່ລະດັບ First difference ຫຼື I(1) ແລະ ເໝາະສົມແກ່ການນຳເອົາຂໍ້ມູນ ດັ່ງກ່າວໄປທົດສອບຄວາມສໍາພັນ (Co-integration) ຂອງ ຕົວປ່ຽນໃນໄລຍະຍາວ.

ເຊິ່ງຜ່ານການກວດສອບຄຸນສົມບັດຂອງແບບຈຳ ລອງຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອ ໄຟກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກແຂວງຫຼວງພະບາງ ສາມາດ ສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ: ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (DP) ແລະ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງ (GP) ມີຄວາມຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ເຊິ່ງສາມາດນຳມາ ສ້າງແບບຈຳລອງຄວາມສໍາພັນທາງດ້ານເສດຖະມິຕິໄດ້ ດັ່ງນີ້:

ເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ກັບດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເພີ່ມຂຶ້ນ.

2. ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງ (GP) ມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາ ຊວນປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ກີບ/ລິດ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ລາຄາ ນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຊະນິດອື່ນຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.014% ແລະ ໃນທາງກົງກັນ ຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ໝາຍ ຄວາມວ່າ ການທີ່ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ກັບດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເພີ່ມຂຶ້ນ.

ນອກຈາກນີ້, ຄ່າສະຖິຕິທົດສອບບັນຫາຄວາມສໍາພັນກັນເອງຂອງຕົວປ່ຽນ (Multicollinearity) ດ້ວຍວິທີ Durbin-Watson Statistic ພົບວ່າຄ່າ Durbin-Watson = 2.209 ເຊິ່ງມີຄ່າຢູ່ລະຫວ່າງເກນ 1.5-2.5 (ເຂົ້າໃກ້ 2) ສະແດງວ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນແຕ່ລະຄ່າມີຄວາມເປັນອິດສະຫຼະຕໍ່ກັນ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນກັນເອງຂອງຕົວຄາດເຄື່ອນ ຈຶ່ງບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາ Autocorrelation ແລະ ຜ່ານການທົດສອບຄ່າສະຖິຕິທົດສອບ ANOVA ຫຼື ການທົດສອບຄວາມແປປ່ວນຂອງຕົວປ່ຽນ ($F = 149.97$) ແລະ ມີລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ($\text{Sig} = 0.01$) ສະແດງວ່າ: ແບບຈຳລອງການວິເຄາະຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກແຂວງ ຫຼວງພະບາງ ແມ່ນສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ ແລະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈທີ່ກໍານົດມາຢ່າງໜ້ອຍ 1 ປັດໄຈ. ເຊິ່ງຜ່ານການກວດສອບຄຸນສົມບັດຂອງແບບຈຳລອງພົບວ່າ ຄ່າສໍາປະສິດການຕັດສິນໃຈ Adjusted R Square = 0.8186 ເຊິ່ງ ໝາຍຄວາມວ່າ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ກໍານົດຂຶ້ນມາໃນໄລຍະຍາວໄດ້ເຖິງ 81.86%, ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈອື່ນໆທີ່ບໍ່ໄດ້ນໍາເຂົ້າມາສຶກສາ.

$$dCPI = 1.583 + 0.0019 d(DP) + 0.0010 d(GP) - 0.055ECM(-1)$$

(4.444)^{***} (1.542)^{ns} (0.780)^{ns} (-1.540)^{ns}

ຈາກແບບຈຳລອງຂ້າງເທິງ ສາມາດອະທິບາຍຜົນຂອງການທົດສອບຄວາມແຕກຕ່າງຄ່າສະເລ່ຍຂອງຕົວປ່ຽນດ້ວຍສະຖິຕິທົດສອບ (t-test) ສາມາດອະທິບາຍຜົນໄດ້ດັ່ງນີ້:

1. ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (DP) ມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍໃນໄລຍະສັ້ນຈະບໍ່ສົ່ງຜົນ

3.2 ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ

ຈາກຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີຂອງ Augmented Dickey-Fuller test statistic ໃນແບບຈຳລອງທີ່ມີຄ່າຄົງທີ່ (Intercept) ພົບວ່າ: ຕົວປ່ຽນຕາມ (CPI) ແມ່ນມີຄວາມນັ່ງ((Stationary) ຫຼື ບໍ່ເກີດບັນຫາ Unit root ທີ່ລະດັບ First difference ຫຼື I(1) ແລະ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ (DP) ແລະ (GP) ແມ່ນມີຄວາມນັ່ງ (Stationary) ຫຼື ບໍ່ເກີດບັນຫາ Unit root ທີ່ລະດັບ First difference ຫຼື I(1) ແລະ ຄະນະຜູ້ສຶກສາໄດ້ນໍາເອົາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໄປທົດສອບຜົນກະທົບ ຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ຕໍ່ຕົວປ່ຽນຕາມໃນໄລຍະສັ້ນ (ການປັບຕົວຈາກຈຸດສົມດຸນໄລຍະສັ້ນສູ່ໄລຍະຍາວ) ECM(-1).

ເຊິ່ງຜ່ານການກວດສອບຄຸນສົມບັດຂອງແບບຈຳລອງຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ: ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (DP) ແລະ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງ (GP) ມີຄວາມຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ເຊິ່ງສາມາດນໍາມາສ້າງແບບຈຳລອງຄວາມສໍາພັນທາງດ້ານເສດຖະມິຕິໄດ້ດັ່ງນີ້:

ກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແຕ່ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໃນໄລຍະຍາວ.

2. ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (GP) ມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍໃນໄລຍະສັ້ນຈະບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແຕ່ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໃນໄລຍະຍາວ.

ຄ່າ Coefficient ຂອງ ECM(-1) ເທົ່າກັບ -0.055 ໝາຍຄວາມວ່າ ເມື່ອເກີດພາວະທີ່ນອກເໜືອຈາກພາວະປົກກະຕິ ຫຼື ພາວະ Shock ທີ່ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ ຫຼຸດອອກຈາກດຸນຍະພາບ, ການປັບຕົວເຂົ້າສູ່ດຸນຍະພາບຂອງ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຈະຖືກປັບໃຫ້ຫຼຸດລົງໃນແຕ່ລະຊ່ວງເວລາດ້ວຍຂະໜາດ 0.055 ຫຼື ຄ່າສໍາປະສິດຄວາມໄວຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟເພື່ອເຂົ້າສູ່ດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.055 .

ນອກຈາກນີ້, ຄ່າສະຖິຕິທົດສອບບັນຫາຄວາມສໍາພັນກັນເອງຂອງຕົວປ່ຽນ (Multicollinearity) ດ້ວຍວິທີ Durbin-Watson Statistic ພົບວ່າຄ່າ Durbin-Watson = 0.531 ເຊິ່ງຄ່າດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ຢູ່ລະຫວ່າງເກນ $1.5-2.5$ (ເຂົ້າໃກ້ 2) ສະແດງວ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນແຕ່ລະຄ່າບໍ່ມີຄວາມເປັນອິດສະຫຼະຕໍ່ກັນ ຫຼື ມີຄວາມສໍາພັນກັນເອງຂອງຕົວຄາດເຄື່ອນ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາ Autocorrelation ແລະ ຜ່ານການທົດສອບຄ່າສະຖິຕິທົດສອບ ANOVA ຫຼື ການທົດສອບຄວາມແປປວນຂອງຕົວປ່ຽນ ($F = 0.1988$) ແລະ ບໍ່ມີລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ສະແດງວ່າ: ແບບຈຳລອງການວິເຄາະຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ຕໍ່ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກແຂວງຫຼວງພະບາງ ໃນໄລຍະສັ້ນແມ່ນບໍ່ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈທີ່ກຳນົດມາ. ແຕ່ມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງຜ່ານການກວດສອບຄຸນສົມບັດຂອງແບບຈຳລອງພົບວ່າ ຄ່າສໍາປະສິດການຕັດສິນໃຈ Adjusted R Square = 0.0268 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ກຳນົດຂຶ້ນມາໃນໄລຍະສັ້ນໄດ້ພຽງແຕ່ 2.68% , ສະນັ້ນ ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນໄລຍະສັ້ນແມ່ນບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກແຂວງຫຼວງພະບາງ, ແຕ່ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນ

ໄລຍະຍາວຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກແຂວງ ຫຼວງພະບາງ.

4. ວິພາກຜົນ

4.1 ວິເຄາະຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

1. ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (DP) ມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ກີບ/ລິດ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຊະນິດອື່ນຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.010% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ການທີ່ ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເພີ່ມຂຶ້ນ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Ploylearmsang (2004) ທີ່ສຶກສາ Impact of a change in Fuel price on price level of Economic sectors and Consumer Price Index ໄດ້ລະບຸວ່າ ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟທີ່ມີຕໍ່ລະດັບລາຄາສິນຄ້າ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສິນຄ້າຂອງສາຂາການຜະລິດຕ່າງໆ ເມື່ອກຳນົດໃຫ້ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟເພີ່ມຂຶ້ນຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້າໃນແຕ່ລະສາຂາການຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກໃນການຜະລິດສິນຄ້າຂອງແຕ່ລະສາຂາການຜະລິດນັ້ນ ນໍ້າມັນຖືໄດ້ວ່າເປັນຕົ້ນທຶນການຜະລິດທີ່ສໍາຄັນ.

2. ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງ (GP) ມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟຊະນິດອື່ນຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ໝ

າຍຄວາມວ່າ ການທີ່ ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ກັບດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເພີ່ມຂຶ້ນ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການ ຄົ້ນຄວ້າຂອງ Tuangsithitanon (2010). ທີ່ຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບ Impact of diesel fuel prices on inflation in Thailand ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Keoma (2010) ທີ່ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ Economic factors that affect the price of gasoline 95ໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ການດຳລົງຊີວິດຂອງມະນຸດຕ້ອງອາໄສປັດໄຈ 4 ເຊິ່ງ ໄດ້ແກ່: ອາຫານ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ເຄື່ອງນຸ່ງຮົ່ມ ແລະ ຢາປິວ ພະຍາດ, ແຕ່ໃນປັດຈຸບັນຍ່ອມປະຕິເສດບໍ່ໄດ້ ວ່າມີປັດໄຈ ເສີມອີກໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຄື ຍານພາຫະນະ ເພາະວ່າ ປັດຈຸບັນ ຍານພາຫະນະຖືເປັນສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ, ທຸກຄົວເຮືອນໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນໜຶ່ງຄອບຄົວ ຕ້ອງມີພາຫະນະຢ່າງໜ້ອຍ 1 ຄັນ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການໃນເລື່ອງການຄົມມະນາຄົມ ການຂົນສົ່ງ ເຊິ່ງເຊື້ອໄຟທີ່ສຳຄັນທີ່ໃຊ້ກັບຍານພາຫະນະ ຄືເຊື້ອໄຟ ປະເພດນ້ຳມັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ເມື່ອລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟມີການ ປ່ຽນແປງກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໝວດສະບຽງອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມບໍ່ແມ່ນທາດເຫຼົ້າ.

4.2 ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

1. ການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນ (DP) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟກາຊວນມີການ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍໃນໄລຍະສັ້ນຈະບໍ່ສົ່ງຜົນ ກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແຕ່ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໃນໄລຍະຍາວ. ເຊິ່ງ ສອດຄ່ອງ ກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Jumlong (2018) ທີ່ສຶກສາກ່ຽວ ກັບ A study of factors that affect and can forecast Diesel Fuel price in Thailand ໄດ້ລະບຸວ່າການ ປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟສຳເລັດຮູບ (Diesel Oil)

ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຕົ້ນທຶນການຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ໃຫ້ລາຄາສິນຄ້າ ເພີ່ມຂຶ້ນ ລາຄາສິນຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເພີ່ມຂຶ້ນ, ໃນທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເພີ່ມສູງຂຶ້ນກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບເຊິ່ງ ກັນ ແລະ ກັນ ຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟໃຫ້ ເພີ່ມສູງຂຶ້ນເຊັ່ນກັນໃນໄລຍະຍາວ ສ່ວນໄລຍະສັ້ນແມ່ນມີ ຜົນກະທົບພຽງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ.

2. ການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງ (GP) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟແອັດຊັງມີການ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍໃນໄລຍະສັ້ນຈະບໍ່ສົ່ງຜົນ ກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແຕ່ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໃນໄລຍະຍາວ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບ ຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Tuangsithitanon (2010) ທີ່ ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ Impact of diesel fuel prices on inflation in Thailand. ໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ການປ່ຽນແປງ ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟດິບໃນຕະຫຼາດໂລກ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນຈະບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລາຄານ້ຳພາຍໃນປະເທດ ເຊັ່ນດຽວກັນ ໃນໄລຍະສັ້ນການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອ ໄຟກໍ່ຈະບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ, ແຕ່ມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວ (ເປັນຜົນກະທົບທີ່ ສະສົມໂດຍອາໄສເວລາເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນ).

5. ສະຫຼຸບ

ຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ກັບ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແມ່ນມີ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈທີ່ກຳນົດມາຢ່າງ ໜ້ອຍ 1 ປັດໄຈ, ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ການປ່ຽນແປງລາຄາ ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມ ດັດຊະນີ ລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ກຳນົດຂຶ້ນມາໃນໄລຍະຍາວໄດ້.

ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງລາຄານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຕໍ່ ກັບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ການ

ປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນບໍ່ສົ່ງຜົນ
ກະທົບຕໍ່ຕັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກແຂວງ ຫຼວງພະບາງ, ແຕ່
ການປ່ຽນແປງລາຄານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟໃນໄລຍະຍາວຈະສົ່ງຜົນ
ກະທົບຕໍ່ຕັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກແຂວງ ຫຼວງພະບາງ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ພວກຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມທີມຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍ
ປະຕິບານຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການ
ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບ
ພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນ
ໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດ
ໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້
ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

Inthakesone, B. (2008). Econometrics, Faculty
of Economics and Business Management.
National University of Laos, 32, 52-53.

Siphanthong, B., Chittaphone, N., Sengdara, C.,
Keoduangkham, P., & Phimphisane, T.
(2022). The Impact of Exchange Rates on
Macroeconomic Factors in Lao PDR from
2012-2021. *Souphanouvong University
Journal of Multidisciplinary Research and
Development*, 8(2), 234-245.

Johansen, S., & Juselius, K. (1990). Maximum
likelihood estimation and inference on
cointegration-with applications to the
demand for money. *Oxford Bulletin of
Economics and Statistics*, 52, 169-210.

Jumlong, M. (2018). *A study of factors that affect
and can forecast Diesel Fuel price in
Thailand. business administration.
graduate school. Valaya Alongkorn
Rajabhat University.*

Ministry of Industry and Commerce. (2023).
*Impact on Lao PDR from higher fuel prices
in the world market. Department of
Commerce. Ministry of Industry and
Commerce*

Lucknony, N. (2016). *A study of the effect of
changes in the price of diesel in Thailand*

*that affects the price of agricultural crops
in advance. Graduate school. Horganka
Thai University.*

Dechkhun, N. (2010). *A study of economic
factors affecting the price of finished diesel.*
[Master thesis], Graduate School
University of the Thai Chamber of
Commerce.

Wiratchai, N. (2010). *Curriculum and teaching
research. Unit 7. Literary study. Related
and Unit 10 Quantitative Analysis
Statistics: Descriptive Statistics and
Parametric Statistics degree program*
[Master thesis], Sukhothai Thammathirat
University.

Tuangsitthitanon, P. (2010). *Impact of diesel fuel
prices on inflation in Thailand.
Independent study* [Master thesis],
Sukhothai Thammathirat University.

Sriprasertat, P. (2006). *Impacts fuel price
changes on production costs of Thai
manufacturing sector. Dhurakij Pundit
University.*

Khaphet, P., Poocharoen, N., & Chiam., S.
(2013). Study of the structure of the fuel
price system and the impact of fuel prices
on inflation in Thailand. Faculty of
Business Administration Economics and
Communication Naresuan University.
*Business Administration Journal
Economics and Communication*, 8(1).

Keoma, S. (2010). *Economic factors that affect
the price of gasoline 95. Graduate school.
Horganka Thai University.*

Sukuntapree, S. (2004). *Impact of Fuel price
changes on the macroeconomics variables
of the Thai economy. Faculty of
Economics. Chiangmai University.*

Ploylearmsang, T. (2004). *Impact of a change in
Fuel price on price level of Economic
sectors and Consumer Price Index.
Program in Agriculture Economics.
Department of Economics. Maejo
University.*

Tiyawet, W. (2009). *Factors affecting the price of diesel in Thailand. Master of Economics Thesis Major, Economics Ramkhamhaeng University.*